

EDINOST

Glasiilo Slovenskega političnega društva za Primorsko

sv. edinstvo je moč.

«EDINOST» izhaja 2 krat na teden vsako sredo in saboto o poludne. Cena za vse leto je 6 gl., za polu leta 3 gl., za četrt leta 1 gl. 50 kr. — Posamezne številke se dobivajo pri opravištvu in v tržakah v Trstu po 5 kr., v Gorici in v Ajdovščini po 6 kr. — Naročnine, reklamacije in inserate prejema Opravištvo, via Torrente, »Nova tiskarna«.

Vsi dopisi se pošiljajo Uredništvu »via Torrente« »Nuova Tipografia«: vsak mora biti frankiran. Rokopisi brez posebne vrednosti se ne vračajo. — Inserati (razne vrste naznanila in poslanice) se zaračunijo po pogodbi — prav cenó: pri kratkih oglaših z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 kr.

Nove volitve in statut tržaškega mesta.

Kakor smo v zadnji naši številki poročali, preložene so mestne volitve zdaj tudi oficijelno z dekretom c. k. namestništva na nedoločen čas. Vse se poprašuje, kaj pomenja vse to, zakaj se ni poprej znalo za ovire itd? Na eno stran je res vse postopanje v tej zadevi nekam nenavadno; na drugi strani pa je treba premisliti, da je mestno starešinstvo v tem obziru se svojo trdovratnostjo največ krivo.

Kakor znano, vložili so mnogi takozvani podružniki (consorti), ki so dosedaj pač volili za drž. zbor, pa še nikoli za deželni, oziroma mestni zbor, svoj protest proti temu, da se jim odteguje tako važna volilna pravica; ta protest je zavrgel mestni odbor, na kar so dotični pritožniki vložili tožbo proti mestnemu zboru pri državnem sodišču, in kakor znano, odločilo je to sodišče, da nevpisanje podružnikov mej volilce za deželni, oziroma mestni zbor, pomenja žaljenje ustavnih pravic omenjenih pritožnikov.

Vsled te razzodbe bi bilo čisto naravno, da bi mestno starešinstvo ukazalo samo ob sebi vpisanje reklamantov mej volilce. Ali tega trdovratni Lahoni niso hoteli in niti ko je na to deželna vlada ukazala, da morajo biti vpisani še pred volitvami v imenike volilcev, ni se hotelo pokoriti mestno starešinstvo, ampak je vložilo pri namestništvu neko obrambo, v kateri dokazuje, da nobena kesneja drž. postava ne more ovreči mestnega statuta od l. 1850, po katerem imajo volilno pravico za mestne volitve le oni, kateri so kot meščani sprejeti za meščane, vsi drugi davkoplačevalci pa so izključeni; pa ako bi tudi temu

tako ne bilo, vsejedno ne bi bilo prav, ako bi podružniki (consorti) uže zdaj za te volitve volili, ampak vpisali naj bi se še le čez tri leta, ko bodo zopet mestne volitve, ker je še več drugih takih podružnikov, ki tudi imajo pravico reklamacije itd.

Na take piškave dokaze je mestno starešinstvo vpiralo svojo obrambo in prosilo ob enem namestništvo, ako ono samo noče rešiti v zmyslu starešinstvenega menenja zadeve podružnikov, naj dotično obrambo predloži ministerstvu.

Naravno je, da namestništvo meni nič, tebi nič, ne prekliče pred nekaterimi dnevi danega ukaza, in zbog tega je predložilo vso stvar ministerstvu notranjih zadev. Ker pa se ne more znati dneva, kedaj ministerstvo reši obrambo, ali predstavljenje mestnega starešinstva, in se volitve naravno ne morejo vršiti, dokler niso rešene reklamacije, kajti še nikoli se ni zgodilo, da bi se bili volilni imeniki sklenoli, predno so rešene vse pritožbe ali reklamacije proti njih sestavljenju — zato je bilo namestništvo čisto naravno primorano zopet, to je, uže drugi pot, odložiti volitev in sicer na nedoločen čas.

Iz vsega tega je razvidno, da se volitve morda zavlečejo do novega leta, kajti 14 dni je vendar treba, da se popravijo, tiskajo in objavijo konečno določeni volilni imeniki in najmanj 2 ali 3 tedne bode najbrže treba, dokler ministerstvo konečno reši to stvar. Prašanje je zdaj, kaj ministerstvo ziaj stori na takozvano »remonstracijo« mestnega starešinstva. Ni drugače misliti, nego da ukaže, da se vsi podružniki, kateri so reklamirali svojo volilno pravico, vpišejo v volilne imenike in tako postanejo

volilci uže za prvo bodočo volitev za deželni, oziroma mestni zbor.

Drugače ni pričakovati od nobene prave avstrijske oblasti, toliko manj pa od sedanjega ministerstva.

Da to tudi naši čitatelji lože previdijo, hočemo stvar nekoliko preiskovati z strogo juridičnega stališča. V vsakej ustavnej državi je podlaga ustavnega življenja temeljna postava; v tej postavi so zabilježene vse glavne pravice in dolžnosti državljanov. V Avstriji pa imajo ali so imele nekatere ali skoro vse dežele nekatere posebne pravice ali predpravice in k takim deželam štejejo tudi Trst z okolico. Trstu je potrdil cesar poseben statut leta 1850. in v tem statutu je tudi določba, da smejo le oni voliti v mestni zbor, kateri so bili sprejeti po mestnem zboru mej tržaške meščane. Ta naredba pa se ne ujema več ne z duhom časa in tudi ne z občnimi vodili o uživanju ustavnih pravic, kajti povsod drugod po velikej Avstriji uživajo vsi oni, ki plačujejo neko svoto davka, volilno pravico za mestni zbor, le v Trstu je dosedaj veljala vsa drugačna naredba, da namreč kak človek more posedati pol Trsta, pa vendar nema volilne pravice, mej tem ko more postati človek, kateri nema niti svoje postelje, volilec in mestni odbornik Tržaški.

Predobro je znano, kako je ruderčarski mestni zbor rabil pravico podeljevanja meščanstva. Pod županom Angeli-jem so enkrat podelili meščanstvo nad 200 delalcem, ki niso nikoli plačevali nobenega davka, samo zato, da so si v IV. volilnem razredu zagotovili ruderčo večino, mej tem pa so isti mestni očetje odbivali prošnje za meščanstvo ljudem, ki imajo po 4 ali 5 hiš v Trstu in pla-

čujejo po več 100 gl. letnega davka, samo zato, ker so bili dotični ali Slovenci, ali Nemci, v obče pa dobri Avstrijci. Stvar je prišla v Trstu tako daleč, da je politiziranje, in državi nasprotno politiziranje mestnih očetov, opirajočih se na en del tržaškega najnižega ljudstva odstranilo vsak čut za pravo in da so ti ljudje bili popolno brez državne kontrole, bili bi se svojo nesramno brezpravnostjo res dovedli tržaško prebivalstvo do hudih uporov in do prelivanja krvi mej občani. Toda pustimo to: vrč se nosi toliko časa k studencu, dokler se ne razbije, in tako je tudi v Trstu. Neumnih homatij je uže nad mero in stvar se je začela sukati na drugo stran.

Tržaško ljudstvo je začelo pre-mišljati in k mišljenju so ga posebno silili slabši časi in slabo gospodarstvo z mestnim premoženjem. Prav malo se je v poprejšnjih letih pledalo na prste mestnej administraciji, vsakdo se je vedno le za se brigal, za občnost pa nič. Ali zdaj, ko pritiskajo na duri ozbilnejši časi, z vsakim letom je zanimanje za javne zadeve večje, in tako je prišlo do vedno večih bojev in tudi do tega, da denes podružniki na podlagi avstrijske ustave terjajo za se enako pravico, kakoršno po vsej Avstriji uživajo stalno naseljeni davkoplačevalci.

Marsikatera dežela v Avstriji je imela privilegije, in pred letom 1848. so take privilegije imeli tudi posamezni stanovi; toda ustava je preklicala vse one privilegije, katere se ne ujemajo z osobno svobodo ljudstev in ker ustavnost tudi terja, da se noben stan ne izključi iz javnega življenja, velja za vso Avstrijo tudi naredba, da je vsak pošten državljan, ki plača

PODLISTEK.

Ponos in ljubezen.

Povest; spisal Ivan Trost.

Četrto poglavje.

Pregnati kragulja, ki klije sroč od zora do torka, od mraka do dne.

Dr. Prešeren.

Drugi dan je bila Milica uže jako zgodaj na vrtu. Šla je naravnost k onim cveticam, kder je stala včeraj, ko ga je videla.

Skusila je z milim svojim glaskom posnemati melodijo one pesni, katero je čula po noči. In res se jej po nekoliko posreči posnemanje one arije. Kar v ograji nekaj zasumi, ona se ozre — bil je Venceslav.

»Dobro jutro, krasna pevka!« — Ona zarudi prav do ušes po tem pozdravu. On je tedaj slišal, da je prepevala iste stihke kot on sinoč. On, kako jo je srnil! On tedaj ve — on ve vse —! Tako je mislila Milica.

»Gospica«, pravi on, »včeraj sem Vas prosil, ta mi potelite v potrdilo, da niste nič jezni, cvetko, rudečo cvetko. Včeraj ni bilo prilike, danes sem pa navlaš tukaj, da mi jo podarite. Prosim Vas lepote!«

Ona m. lči nekaj časa, potem se pa vendar obr. bri in de:

»Kaj Vam hoče moja cvetka, gospod grof? Meni se hoče z mano šaliti. Ako

Vam podam cvet, gotovo ga zavržete, ko dojeta domov ali pa kam drugam, da boste le strani od mene!« V tem trenutku ga je pogledala v žive njegove oči. Smehljaj jej je silil na usta, vendar se je premagovala ter pogledala strani.

»Motite se, gospica, v tej zadevi. Cvetka mi bo za znak prijaznosti Vaše! Pri teh besedah spozna, da se je skoraj zarekel in zarudi, a ruderčeje te se je le malo videlo, ker mu je obraz pokrival po nekaterih delih lic bel mah, kar bi morda kdo trdil, da je podloga lepej rumenej bradi.

Ona seže po cvetki, utrga jo in nekako mehanično poda Venceslavu. Ali on jo v hipu prime za roko, a Milica se mu brani. On porabi to nepriliko in jo prime za obe.

»Gospod grof, zliha,« pustite me, če ne bom vpila na pomoč!« Ali on se ne da preprositi.

»Gospica«, deja Venceslav, še vedno za obe roki jo drže. »ni mi znan ni Vaš stan ni rod, le to mi je znano, da Vas prisrčno ljubim!« — V tem trenutku nekdo zabrka za nju hrbtom. Ona se strese in hoče uže zavoliti na pomoč, ali v tem mignjenju je Venceslav pritisne na prsi in jej poljubi ruderčji ustni.

Šel je mimo nek starec z brgovja ter videl, kako se šli mladi grof z ubogo dekličo kakor je pravil.

Čak j me dravi na tem mestu, reče Venceslav odhajaje. Ona je še dolgo potem gledala za njim.

M mo omenjanega vrta je bila steza na bližico z brgovja h gradu in njega bližnjim poslopjem. Starec je šel popravku h grajskim hlapcem.

Prišed tja je povedal brzo dekli N-ži, kar je videl in slišal.

»No, saj ne bi bilo slabo«, pravi dedec, »samo tega se bojim, da iz te moke ne bo kruha, ker taki gospodje, kakor je naš mladi grof, izbero si navadno bogate in sloveče neveste. Anđkina Milica je res lepo dekle, ali kaj pravim deklic, gospa, gospa bila bi lahko in še materi pomagala!«

»Za net krvavih ran, to pa ni mogoče. Naš gospod je grof in Milica ni nič!« Tako je govorila Neža, roci s zavihanima rokavama nad trebuchom sklepaje.

»Ali jaz pravim, da je to nevarno, za mlado Milico sila nevarna«, doča starec. »Meni je sicer vse enako, tako ali tako, vendar pravim še enkrat: boljša je prva zamera od zadnje! Na to odide starec po svojej poti.

Venceslavov brat Radvoj je bil tiste vrste človek, kakešnih je malo na božjem svetu. Se svojimi tlačani je bil dober, kakor predniki njegovi. Samo da so mu tajali desetino, pa je bio vse dobro. Za gospodarstvo se ni mnogo brigal; tuil v družstva ni zahajal preveč. Včasih je kaj čital in pa šetal se je, to je bilo njegovo vsakdanje opravilo. Najraj je pa sedel za mizo, kder se je iskalo dobro vino ter se ga nalezal. In ko ga je bil uže poln, šel je v svojo sobo in v posteljo. Večkrat se ga je oskrbnik Nurdé nalil brez vse plače, ko je pil z njim.

Niče si ni vedel tolmачiti grofove te čudnosti. Vsako leto je oišel Radvoj po dva meseca ali še več na potovanje, sicer je pa bil vedno doma.

Venceslavu se je to čudno dozdevalo.

On je sicer poznal svojega brata od mladih nog. Bil je Venceslav, kakor so morda bralci uže spoznali, kakih dvajset let mlajši od brata Radvoja. K malu po Venceslavovem rojstvu mu je umrla mati, gr. fica Filomena, in ko je imel kach šest let pa še oče, poštenti in jako priljubljeni grof Žiga.

Radvoj je malo prei očetovo smrtjo prišel iz šol na dom ter prevzel gospodarstvo v Zagradji. Ko Venceslav doraste, imela sta brata deliti posestvo. Mlajši naj bi dobil oddaljeni grad Ponor, starejši pa znano nam Zagradj.

Ker je bil Radvoj dakle jako čuden v svojem privatnem življenju, misli si je Venceslav o njem marsikaj. Res je, da je bil uže nekoliko v dobi, ali pri petinštiridesetih je človek še čvrst. Da bi si Venceslav to razjasnil, sklenol ga je prišati.

Nkega dne popolnoma sta setela brata v elegantno opravljenj jedilnici, po stenah okrašenj se stariškimi slikami svojih prednikov. Pred njima na mizi žari se zlato-rumeno vino.

Venceslav se nagne k bratu s pravo žen-ko zaupnostjo in ga praša, zakaj je vedno tako otožen, m-lanholčen, žalo-sten.

Težko mu je delo do bratovo prašanje; ni ga niti pričakoval. Nekol ko časa molči, potem pa prične:

»Nobenemu še nisem razodel tožnosti, ki me vedno obhaja. Tudi jo hočem razodeti, ker si brat moj in ker upam, da bodeš sčnejši od mene; a danes sem nek ko neavardno otožen, oprosti mi, da ne morem. Kak drug dan sem pripravljen, da ti to razodenem.

postavni minimum na davkih volilec v občinski, deželne in državne zastope. To pravico izrecno in odločno povdarja temeljni zakon naše države od 21. decembra 1867, ki je podlaga sedanjega javnega ustavnega življenja v Avstriji in je torej ovrgele vse poprejšnje zakone privilegija, kolikor jih je bilo še v rabi in so zadevali temeljna državljanska prava avstrijskih ljudstev.

In člen IV. omenjenega zakona se glasi tako le: *Vsi državljani, kateri v kakej občini plačujejo davek od svojih posestev ali pa od svoje obrtnije, imajo v istej občini aktivno in pasivno volilno pravico za volitve v srenjsko zastopstvo in uživajo v tem obziru enake pravice z onimi, ki so v občino pristojni.* Temeljni zakon torej prejasno terjaja, da je v Trstu volilec ne le tisti, katerega pripravljajo dr. Piccoli, dr. Pimpach in še nekateri ljudje, ki slepo služijo lahonstvu, ampak da je volilec vsak, kedor v Trstu ali okolici plačuje davek in to se mora odslej plačevati ne le zaradi zakona, ki veljavno obstoji, temuč tudi v imenu logike, pravice in prave svobode, kajti logično je, da oni, ki doprinaša k občinskim potrebam, ima v istej občini tudi kaj govoriti, pravično in svobodno primerno je, da volilna pravica postane kolikor le mogoče občna in neodvisna od ljubavi ali sovraštva političnih strank, ali celo svojevoljnih in svojepridnih svojati, kakor se to godi pri nas v Trstu. (Konec prih.)

Politični pregled.

Notranje dežele.

Ogerska delegacija je 13. t. m. sprejela bosniški proračun, potem proračun najvišje računске gosposke, skupnega finančnega ministra in potrdila sklepne račune za leto 1883. — 14. t. m. pa je sprejela proračun ministerstva zunanjih zadev. Na prašanje poslanca Falka je odgovorila vlada, da je po poročilu avstrijskega zastopnika v Nišu večeraj bila poslana srbska vojna napoved v Zofijo, ker so Bolgari Srbe na meji napali (Srbi so bili napadeni, ko so uže mejo prestopili in sami Bolgare napadali). Zato je skoraj gotovo, da so Srbi uže udarili čez bolgarsko mejo. Na neko interpelacijo Csernatonya je vlada izjavila, da se Italija nasproti nam vede pošteno; prijateljske razmere so neskaljene. Menjuje, da se Italija v katerem koli prašanju od nas obrne, nema nob ne podloge.

Avstrijska delegacija je 16. t. m. brez ugovora sprejela proračun ministerstva

Peto poglavje.

Teb' v naročje glavo trudno
Denem, gledam ti v obraz,
Ti pa smajš se prijudno
Ke si se nekdanji čas.

S. Jenko.

Milico smo pustili tam, kder jej je rekel Venceslav, naj ga počaka zvečer na istem mestu. Kako se jej je zdel ta Venceslav lep, ne more nikto popi-ati. Čem dalje je mislila o njem, tem bolj se jej je srce razvnelo za-nj.

In on tako lepo govori ž njo, kot bi bila sestra njegova, nazivlje jo s tako lepimi imeni. Ona ga ljubi. Kako da bi ga ne ljubila, ko je vendar tako lep in dober. Uže prvi večer ga je pričakovala v mraku na onem mestu in tako lep je bil ta večer. Saj trdijo mnogi, da je ta doba najlepša v življenju človeškem. Ne rečem, da ni lepa, ali tudi brez žalosti ni.

Shajala sta se potem skoro vsak večer in mladi sreci nista poznali ni stanu, nit krvi razlike, bili sta ta čas srečni.

Ana, Milicina mat. spoznala je sicer neko spremembo na njej, ali kaj takega, kar je bilo, še sanjala ne bi bila. Milica jej ni nič več povedala, nego prvi dan, kar je spoznala Venceslava.

Da ljubi grof njeno hčerko, tega še misliti ni mogla, niti smela.

Da pa to stvar nekoliko bolj spoznamo in ker ima ta oseba veliko važnosti v naši povesti, hočem napisati nekaj črtic o nje prošlosti.

(Dalje prih.)

zunanjih zadev in dodatni kredit za leto 1885, ko je poročevalec knez Windischgrätz izjavil, da ima proračunski odtok zaupanje na izjave ministra zunanjih zadev; če tudi se je unela vojna mej Srbijo in Bolgarijo, vendar je upanje, da se mej velelastmi mir ohrani. Czerkawski je poročal o izvenrednih potrebščinah za vojsko. Potem so se izvenredne potrebščine brez ugovora dovolile, kakor tudi carina.

Deželni zbori so sklicani in 25. t. m. začno zborovati.

Vnanje dežele.

Mej Srbe in Bolgare je vrgla vojna pošast žarno plamenico. Srbska vlada je izdala meč za bratomor! Tužna majka Slava! Vsi slovanski narodi obžalujejo to bratovsko svado in obsojajo Srbijo, katero je napuh in vladohlepnost zapeljala, da je z ognjem in mečem planola v bratovo deželo. Važniše dogodbe poročamo tu zaporedoma, kakor so dospеле iz obeh nasprotnih virov, srbskega in bolgarskega. Od 13. t. m. imamo te le vesti: Iz Niša se poroča: Nezaslišano ščevanje (?) Bolgarije, s katerim se žali čast Srbije (?), lahko uniči najboljšo mirne (?) namene Srbije. Kralj je po brzobjavu poklical vse ministre v Niš k poposvetovanju. — V izvorskem okraju so Srbi strelali na neko mejno stražo, umorili in poropali so necega mejnega čuvaja, drugega pa ubili. Pri Kilsuri so Srbi strelali na načelnikovega nemestnika in mu konja ubili; pri Kistendilu pa so ujeli neko bolgarsko — kmetico. — Vesti od 14. t. m.: Srbska vojska je prestopila bolgarsko mejo pri Planinici. — Srbski minister zunanjih zadev je ukazal srbskim zastopnikom v zunanjih državah, naj naznanijo dotičnim vladam, da je srbski kralj vsled napadanja Bolgarov prevzel vrhovno poveljništvo srbske vojne ter da je z Bolgari v vojni od 14. t. m. šeste ure zjutraj. Kralj Milan je izdal manifest na srbsko ljudstvo, v tem manifestu pravi on, da je za varstvo deželnih interesov storil potrebne naredbe zoper prelomitev pogodeb od strani Bolgarije, da jasno pokaže, da Srbija ne more biti hladnokrvna, če se razdere enako-težje moči narodov na Balkanu, vzlasti če se to goni v prid le ene državi, katera je bila Srbiji vedno zla sosedinja. Kralj se opira na neopravičene carinske naredbe Bolgarije, na nepravilno prilastitev Bregova, na javno spodbujanje o sodišč obsojenih deželnih izdajic. Vse to je kralj prenašal in tako dajal dokaze svoje potrpežljivosti, kakor je to dostojno državi, ki je svobodo kupila z lastno krvjo, ki je z sočutjem Evrope se razvijala ter tuje pravice varovala kakor lastne. Ali grdo ravnanje z srbskimi podaniki v Bolgariji, mejni zapor, množitev nestrahanih trum prostovoljcev na meji, njihovi napadi z orožjem na mejne prebivalce in celo srbsko vojsko, vse to je nalaščno izzivanje, katerega kralj v imenu najsvetejših deželnih interesov, v imenu ljudske česti in česti srbske vojske ne more prenašati. To so vzroki — pravi proklamacija — da sem nastopil pot javnega sovraštva, katero je povzročila bolgarska vlada, ter zapovedal zvestej mojej vojski, naj prestopi mejne knježevine. Pravična stvar Srbov je zdaj odvisna od orožja. Vojska je pod varstvom Vsemogočnega. Ko to orazemu svojemu ljudstvu naznanjam, zanašam se v teh ozbiljnih časih na njegovo domoljubje in njegovo gorečnost za sveto stvar Srbov. — Tudi bolgarski knez Aleksander je izdal isti dan vojski ukaz, v katerem pravi: Srbski kralj je nam vojno napovedal in zaukazal srbske vojski, naj udari v našo deželo. Naši srbski bratje, namesti da nam bi pomagali, hočejo našo domovino pokončati. Vojaki, bodite pogumni, ponite sovražnika, ki nas zavratno in zdejasko napada, da ga popolnoma pokončate! Bratje, naprej, da nam Bog pomore in zmago da. — Dalje se istega dne poroča iz Zofij: Danes, ko se je začel dan delati, navalili so Srbi v našo deželo. En bataljon pehote, en eskadron konjice in petnajst kanonov so se obrnoli proti vasi Planinica. Pehota in topničarstvo se je napatilo po caribrodске cesti, dva druga srbska eskadrona pa proti Planinici. Srbi se valse tudi proti Trnu in so brez boja zasedli tri vasi. Čuje se strelanje iz kanonov. Pred nedeljo ali ponedelkom boja ni pričakovati. Bolgarska vojska pričakuje sovražnika v pozici-

jah oddaljenih dvajset kilometrov od meje. — Vesti od 15. t. m.: Bolgarski knez je prišel v Zofijo opolnoči in opoldne odpotoval v glavni stan vojske. Še Predno je odpotoval iz Plovdiva, brzobjavno je poročil turškemu sultanu, da so Srbi v bolgarsko zemljo navalili in da je on svojim vojakom dal ukaz, naj sovražnika iztirajo. — Srbi so napali Caribrod in ga skoraj gotovo zasedli, ker ga Bolgari niso imeli namena braniti, ker nema nikake strategične važnosti. Glavna moč bolgarske vojske stoji, dobro utrjena, pri Dragomanu, kder v nedelo ali ponedelek utegne biti bitka. Knez je izdal na prebivalstvo proglas, v katerem zavrača na Srbe vso odgovornost za to bratomorno vojno in za nastopke, ki bodo izvirali za obe državi. On omenja, da je sprejel vojno napoved in da je ukazal vojski, naj se pogumno bojuje za domovino, za čast in svobodo bolgarskega naroda ter vabi vse Bolgare, naj primejo za orožje ter naj se bore za to sveto stvar. — Vladna okrožnica se je poslala vsem zastopnikom tujih držav, v katerej se naglašja, da se bo bolgarska vojska le branila, da bolgarska vlada vojne ni povzročila, in da tudi ne more biti odgovorna za nastopke, ki bodo iz nje izvirali; ona se pozivlje na sodbo Evrope: kdo je povzročil vojno in na kateri strani je pravica.

Vesti od 16. t. m.: bolgarski knez je v spremstvu Karavelova prišel v Ihtiman; ljudstvo ga je navdušeno pozdravilo. Pri večerajšnjem boju pri Caribrodu so imeli Bolgari 34 mrtvih in ranjenih; Srbi so imeli veliko zgubo; v boju so imeli tri šest bataljonov, dve eskadroni in dve bateriji; Bolgari pa dva bataljona, Srbi so zasedli Caribrod. Čuje se strel kanonov. Mnogostevilne srbske čete so se zjutraj začele pomikati iz Caribroda proti Dragomanu, in tu so začeli Srbi hudo strelati s kanoni na bolgarske pozicije, Bolgari pa živo odgovarjati. Strelanje je nehalo, ko se je storila noč; Bolgari imajo malo škode. Tudi pri Trnu je bil boj, izid še ni znan. — Pozneje poročilo pravi: Srbska vojska je po ovinku prišla za Dragoman, bolgarska posadka je toraj v velikej nevarnosti; ona ima 200 mož in se je do sinoči branila napadu močnejšega sovražnika; upa se, da pomoč pride še o pravem času. — Drugo poročilo pravi: Po trdovratnem boju so Srbi po ovinku skoz Rapco prišli za Trn in stoje na cesti mej Trnom in Brezovikom; Dragoman so Bolgari po pogumnej brambi zapustili. Bolgari se zbirajo v Slivnici, katero Srbi danes napadejo. Srbi se bližajo v velikem številu. Bitva, ki se danes pričakuje, odloči osodo Zofije. Iz videnskega okrožja je prišla vest, da so Bolgari srbsko vojskino krdelo čez mejo na srbsko zemljo vrgli. Denašnja bitev bode 40 do 50 kilometrov od Zofije oddaljena. Iz Rumelije gre 4000 mož na pomoč.

V carigradske konferenci je 12. t. m. predlagala turška vlada, naj se bolgarskemu knezu s porazumenjem velelasti naroči, da iz Rumelije pokliče vojake. Sultan bi potem, predno se izvoli nov deželni namestnik, poslal posebnega vladnega komisarja v Rumelijo, mej njegovo vlado pa bi mešana komisija pozvedala želje prebivalstva. Misli se, da se konferenca porazume glede obeh zahtujih točk, glede prve pa francoska in angleška vlada hočeta, da se naročilo pošlje bolgarskemu knezu v imenu turške vlade.

Turške vladi je srbski poslanec Gruič naznanil, da je Srbija vsled provokacij Bolgarov in napada srbske vojske pri Vlasiini napovedala vojno Bolgariji. Takoj potem so se zbrali turški ministri v posvetovanje. Sklepi, ki so se tu storili, niso znani, ali neovomno je, da turška vlada ne more odobravati te vojne, ker je Bolgariji vrhovni gospodar turški sultan, tedaj je srbsko postopanje tuji za Turčijo casus belli.

Turškega sultana je začela božjast metati; čuditi se temu ni, božjastna je vsa Turčija, zakaj bi sultan ne bil?

Angleži se tudi potezajo za Bolgare, tako piše «Pall Mall-Gazette»: Menimo, da bi se imela ustanoviti združena neodvisna velika Bolgarija, ki bi segala od Donave do egejskega morja. Mi smo storili vse, kar je bilo mogoče ter se homo tudi v prihodnje potezali za to, da se po-

godha sv. Stefana ponovi; ker ta dela edino, pravo in opravičeno Bolgarijo, Srbsko postopanje proti Bolgariji imenuje ta časnik nesramno. Prav tako obsoja tudi «Times» in vsi drugi vplivni časniki Srbijo.

Domače in razne vesti.

Edvard pl. Strudthoff, vodja ladjetesalnice pri sv. Roku Stabilimento tecnico triestino je zadnje nedelje popoldne za mrtu dom umrl. Mož je bil v pravem svojem poklicu kakor tehnikar jako nadarjen in marljiv. V njegovej ladjetesalnici so se izdelale vojne ladije: Habsburg, Custozza, Erzherzog Albrecht, Don Juan d'Austria, Kaiser Max, Tegethoff, Novara, Radecky, Laudon. Tudi za mnoge druge države je delal vojne ladije, kakor za grško, turško, rumunsko, Uruguaj in Paraguaj. Rajniki je bil ud tržaške trgovinske zbornice, mestni svetnik v Trstu in isterski deželni poslanec ter spadal mej hladne in molčeče politikarje; sovražil ni nobene narodnosti, pa tudi posebno unet za nobeno ni bil; bil je pošten in dobrohoten mož.

Rajniki bil je dober Avstrijan, Slovenem ne ravno nasproten; pri zadnjem volitvi so ga Skedenjci izvolili v mestni zbor, kder jih je pa prav malo ali nič zastopal. Pokopali so ga večeraj z velikim slajajem, kakor je spodobno takej kapaciteti.

Umrl je na potu v železniškem vozu mej Litijo in Ljubljano Vekoslav Koblar, župan in zemljiški posestnik v Litiji. Mož je bil vrl narodnjak.

Ravnateljem podgimnazije v Kranju imenovan je g. Fran Wiesenthaler profesor na gimnaziji v Ljubljani.

Rodoljubi! V soboto 21. t. m. bode imel lokalni volilni odbor za I. okraj svojo sejo v Škednju, katera se začne precej po Sv. blagoslovu, to je ob 4. uri popoldne v prostorih gostilne gosp. Josipa Sancina Nema v Škednju. Po končanej seji bode proklicanje kandidata in prosta zabava, katere se udeležijo Skedenjski in drugi peveci in na katero so vabljeni tudi drugi rodoljubi iz Trsta in okolice. V nedeljo, 22. t. m. bo pa enak shod pri Sv. Ivanu; dotično vabilo prinesemo v prihodnjem številu.

Izpred porot. Nek Elviro Cicarese, 33 letni ital. varalica, rod. iz Napolja, prišel je lansko leto pod imenom Vekione v Trst in tukaj odprl velikansko pekarijo ter prodajal kruh pod ceno. — Lahonski listi so ga hvalili, list «Il Soldo» pa ga je precej proklamiral za «vindlarja», zaradi česar je Cicarese celo prišel v našo tiskarno in tam pretel z maščevanjem. A kmalo se je pokazalo, da je list «Il Soldo» prav imel, ker Cicarese so našli pri tem, ko je hotel ponarejeno italjansko obligacijo prodati; zaradi česar so ga porotniki spoznali krivega zločinstva sleparije in ga je sodnja obsodila na 3 in pol leta težke poostrene ječe. — Cicarese je bil uže kot 14 letni dečko večkrat zaprt, potem pred nekoliko leti v Napolju obsojen na 3 leta ječe, katerej se je otegnol z bežanjem v Aleksandrijo, — kder je imel veliko trgovino, pozneje je bil v Marsiliji in je tudi tam na debelo sleparil. — Nekateri listi pravijo, da je stural tudi pravo; ali kedaj, tega ni mogoče prav izračunati; morda v Italiji po zaporih študirajo «jus».

Vožnja po železnici mej Trstom in Ljubljano. Oudine Borovnica, zgornji in spodnji Logatec, Planina, Postojna in Cirknica so poslate vodstvu južne železnice skupno prošnjo, naj se vožnji red za mešane vlake mej Trstom in Ljubljano tako promeni, da morejo prebivalci teh krajev mej 7. in 8. uro zjutraj v Ljubljano priti. To je toliko potrebnije, ker je občevanje mej Notranjsko in Ljubljano jako živo. — Ta prošnja je gotovo popolnoma opravičena in Notranjem bi se mnogo koristilo, da jo vodstvo južne železnice ugodno reši.

Tržaške novosti.

Nemško gledišče imamo uže blizo en mesec v Trstu. V Politeama Rossetti igra skoro vsak večer imenito društvo «Meislingen» same nemške klasične igre. Igralci so prvi mejstvi, in mehantizem na odru je kaj izbornega; zato pa je gledišče vsak večer polno, in vsa agitacija redentarskih mestov proti nemškim predstavam ne pomaga nič.

Za okoličane po toči poškodovane so uže nehan nabirati, nabrali so jako malo in ne več, nego smo mi v začetku pobiranja cenili, iz česar lahko vsak vidi, kako dobro poznamo mi naše Papehajmorce. Zdjaj pa bode treba še dobro paziti, kako se razdeli o denar.

Strašna nemarnost. V nedeljo v noči ob 11 ur. so uretirali v lastnem stanovanju v ulici Solitaria 31. letnega peka Ivana P. iz Št. Vite, ker je hotel doprinesiti živinsko danjane z lastno 9 letno hčerko. — Strašno!

V morje je padel v nedeljo v noči trgovski pomočnik Andrej R., in bi bil utonil, da ga ni morja izvelkel užitinski paznik Vroščič.

Prošnja vinopivcev. Nekateri vinopivci nameravajo napraviti prošnjo na magistrat;

da bi s posebno okrožnico prepovedal gostilničarjem in trgovcem z vinom, da ne smejo pod kaznijo več mešati vina z navadno vodo, ker je dokazano, da škodljivi mikrobi tudi v vinu ne poginejo; zato naj se mešanje postavi pod kontrolo in naj se dopušta mešanje vina le s tako vodo, katera je uže do dobrega vrelega.

Poskus samomora. 19letni steklar Ivan V. iz Pirana vrgel se je včeraj popoldne na bregu Grumula v morje z namenom, da bi se utonil, ali dva fakina sta ga zapazila in iz morja izvlekla. Bolezen je nekda bila vzrok nesrečnega sklepa.

Polno zimo imamo uže nekoliko dni v Trstu, neprenehoma brije mrzla burja in je sploh uže postala prava zima, kar kaže, da letos bo treba dobre obleke in dosti drv.

Policijsko. Nekega čevljarja so zaprli, ker je v jezuitske cerkvi ukradel nekež ženi f. 1.60. — Dva fakina so del pod ključ, ker sta ukradla na nekež angleške ladiji majhuo množino kave. — 20 letni fakini furlan je drugoga fakina, tudi furlana v nedeljo z nočem v prepiru v nekež gostilni nevarno ranil. Ranjeni je v bolnici, ranjevalec pa v zaporu. — Dva malopridneža sta včeraj zjutraj po ulici Belvedere nesla kurnik z 10 kokoši, ali ko zagledata stražnika, ki sta jima šli nasproti, vrgla sta kurnik na ulico in urno pte odnesla. Stražnika sta potem dala kokoši odvesti na policijsko vodstvo, kder jih more dobiti pravi lastnik. Zaprli so te dni sopot tri vlačuge iz Notranjskega.

Volilni shod v Lonjeru v gostilni g. Čoka, v nedeljo, 15. t. m. j. bil močno obiskan prišlo je okoli 80 volilcev II. okraja in še več gostov iz Trsta in okolice. Lokalni volilni odbor za II. okraj je soglasno sklenil, da proklči za kandidata v dež. oziroma mestni zbor domačega posestnika iz Rocola. Po seji je bila jako zanimiva prosta zabava. — Mi čestitamo volilcem II. okraja, ker so si zbrali pravega moča iz svoje srede.

Vabilo k veselici, kat-ro priredi **Sežanska čitalnica** dne 22. novembra 1885. leta v dvorani g. viteza Scaramanga. Spored: 1. Za Hrvate, poje domači zbor. 2. Mi vstajamo, poje kraški kvartet. 3. Pevčeva kletev, deklaracija. 4. Na straži poje domači zbor. 5. Lovska, poje kraški kvartet. 6. Bob iz Kranja, vesela igra s petjem v enem dejanju. 7. Ples. Pri plesu svira izvrsten kvintet. Začetek ob 7 in pol zvečer. Vstopnina k besedi in plesu za osebo 50 n.

Is Hrpečij 16. novembra 1885. Z taj se je počela železnica graditi. Zali Bog, da imajo delo Lah v rokav, naše ubogo ljudstvo je na to čakalo, da bi si kaj prislužilo, kakor pa kaže, bode moralo naše ljudstvo roke križem držati in tuje se razkoračijo po naše slovenske zemlji. Priložnost sem imel videti nekega Laha z imenom Grijeljno, kako se je čudno vedel v nekež krčmi na Kozini med množico ljudstva kričeč: «Viva Italia, viva Umberto, viva Garibaldi, noi stemo in gambale Na to kričanje se je ljudstvo razsrdilo in govorilo, naj gre v Italijo, zakaj naš kruh je.

Prav bi bilo, da bi visoka vlada pazila in take iredentarje odpravila iz naše zemlje.

Krajaerska podružnica Narodnega Doma v Ljubljani. Nekoli tolihu, ki nam je te dni vnoil razprodano krajaersko knjižico, opozarja nas na to, da bi razvili agitacijo za nabiranje doneskov na korist zgradbi «Narodnega Doma» v Ljubljani tudi med povrjeniki «Družbe sv. Mohora». Pomislimo pravi, če vsak povrjenik tu stori svojo dolžnost, koliko bi se lahko nabralo. Če bi slehern ud dal vsak mesec le krajaer, in storil bi to gotovo radovoljno, bi znašala med udi «Družbe sv. Mohora» nabrana svota po preteku leta pri ogromnem številu udov nad 3000 forintov. Ker ima nadalje «Družba sv. Mohora» svoje ude povsoli, po vsem Slovenskem po najmanjših farah, in vaseh in selih, bi prodrta ta ideja med maso našega naroda in bi se začelo za «Narodni Dom» zanimati na ta način skupno Slovensstvo.

Lepa ideja, zdrave misli in hvaležni smo gopodu, da jih je sprožil. Reči moramo, da smo sami že mislili večkrat na to. Na drugej strani se nam po vriva vprašanje, se li da to tudi izvršiti. Da se vodstvo «Družbe sv. Mohora» zanima za našo idejo, ker je, za kar mu bodi naša najtoplejša zahvala, dalo naminiti naš oklic v družbenem «Kolektarju» (ul. «Koledar» za l. 1886 str. 175) in s tem oklicem opozorilo svoje ude na jako potrebno zgradbo «Narodnega Doma» v Ljubljani, ni brez pomena in bo gotovo dobro vplivalo na slovensko občinstvo. Prevdarimo stvar; pri priki kaj več o tem.

Pretdeni teden je bil posebno sračen. Razprodanih je sedaj že 15 knjžic. Razun že omenjenih 11 vrnilo se so nam namreč te dni razprodane sledeča krajaerska knjižice: kot 12. knjižica pod št. 47 (poverjenik g. F. G.) z Dunaja, kot 13. pod št. 67 (poverjenik g. J. G.) iz Vrhnike, kot 14. pod št. 1 (poverjenik g. F. S.) iz Metlike in kot 15. pod št. 238 (poverjenik g. U. T.) iz Ljubljane; zadnjo kupil je omenjeni gospod celo sam, že tretji slučaj te vrste. Lepa hvala vsem! (Denar in oglasila po-

šiljati je g. dr. Josipu Starčtu blagajniku «Narodnega Doma» v Ljubljani).

Razsvitljava atlantiškega morja. Amerikanci, kakor je znano, pečajo se vedno z velikanskimi načrti, pa je tudi resnično, da izvršujejo velikanska dela. Tak velikanski načrt je razsvitljava atlantiškega morja z električno lučjo. Napraviti namreč hočejo razsvitljeno pot čez morje od nove Fundlandije do irskega obrežja. V ta namen bi se deset ladij, vsaka 200 morskij milj od druge v ravnej črti tako zakotvilo, da bi se okolo kotke sukale. Te ladije bi se zvezala z električnim kablom mej sabo in s kopno zemljo in omogočile tudi bi-zojjavna poročila.

Telegram Edinosti. Sredca 18 novembra. Srbi tepeni ne daleč od Sredca. Srbska vojska pomaknola se nazaj.

Književnost.

Slovenska Matica.

70. odborova seja «Matices Slovenske» dne 24. oktobra.

Navzočih 14 odbornikov; predseduje g. J. Marn.

Gosp. prvosejnik naznanil, da sta pregledala in potrdila zapisnik o 69. odborovi seji gr. Kržič in Wiethaler.

Matica je čestitala svojemu pokrovitelju, biskupu J. J. Strossmayerju, k praznovanju petinogajsetletnice njegovega biskupovanja dne 8. septembra.

Ko sta redna člana srbskega učnega društva v Belem gradu, gg. J. Maletič in M. Ban, praznovala 8. septembra petdesetletnico svojega literarnega delovanja, spominjala se ju je Matica v brzojavni čestitki.

Gosp. ravnatelj A. Senekoviču, bivšemu ljubljanskemu odborniku in zastopniku Matices in upravnem odboru «Narodnega Doma», sklene odbor poslati zahvalno pismo za marljivo delovanje na korist Matices in prositi ga, da tudi v prihodnje kot unanji odbornik pospešuje njene namene.

Nekteri rokopisi se izročé v presojo, druge sklene odbor pisateljem vrniti, zopet druge, pričete in ne sklončane, pospeševati. Odbor se izreče za to, da nadaljuje Matica s prihodnjim letom izdavanje leposlovnega gradiva, ter izvoli odsek, ki naj se o celem načrtu dogovori in mu v jejni prihodnjih sej o tem poroča.

Ker se je oglašil kupec za društveno hišo na Bregu št. 8., sklene odbor po navetu gospodarskega oiseka, naj bi Matica hišo prodala, in se zj-dini o pogojih, pod katerimi se sme prodaja izvršiti.

Tajnik poroča o udih in knjigah. Od zadnje seje je narastlo število letošnjih plačnikov iz 586 na 958. Društvo je v omenjeni dobi na novo pristopilo 65 letnih udov. Od nekterih poverjenikov manjkajo še poročila. Knjižnica je narastla za 64 knjig in zvezkov, in sic-r za 26 po da-lich, za 38 po zamenji. Darovalcem izrekla se je primerna zahvala.

Karvelovove slavnosti 13. junija na Dunaji odmenila se je Matica udeležiti po posebnem zastopniku.

Nekdanji odbor za oskrbovanje Tomšičeve ustanove naznanja Matici, da se popolnoma strinja z njenimi predlogi glede spojitve Tomšič-Jurdičeve ustanove. Istotako izreka pooblaščenec odbora za oskrbovanje Jurdičeve ustanove, da se v bistvu sklada z matičinimi naveti ter da upa vsa zadevo končno urediti najpозnejše do novega leta.

Mestu g. Bogdana Trnovca, kateremu je odbor poslal svoje dni zahvalno pismo, prevzame poverjenitvo za Sežanski okraj po njem nasvetovani g. Janez Leban, c. kr. vodja zemljiških knjig. Odbor vzame z odobravanjem na znanje, da se je g. c. kr. notar Veršec ponudil Matici poverjenikom za Sežanski okraj in pridobil društvu več novih udov. Gosp. profesor Kunstek je ustrezal odborovi prošnji in ostane še za naprej matičin poverjenik za Ptujski okraj. Odbor sklene gosp. Gruntarja, c. k. notarja v Gorenjem Logatci, prositi, naj blagovoli poverjenitvo še obrzati.

Gosp. Ivan Lapajne, vodja meščanske šole v Krškemu naznanja odboru, da je zadovoljen z vsakim številom colichejev iz Schoedlerjevih knjig, da jih porabi pri prestavi Pokornyjevega prirodopisa za meščanske šole.

Matica je poslala mestnemu magistru vsled poziva običaj izk-z o društvenem delovanju in premoženju za 1884. leto ter priložila zaht-vano število tiskanih eksemplarov računskega poročila. Došlo jej je tudi naznanilo c. kr. vlade, ta ima od se taj za naprej vsako društvo poročati o svojem delovanju in gospodarstvu do 15. februarija dotičnega leta za pretečeno leto; pozivu je priložen obrazec po katerem naj se to zgodi. Nadalje mora prositi vsako društvo, ako huče prirediti zabavne večere, besede, koncerte itd. prot-stopniti bi tudi z neude, v ta namen vladinega dovoljenja.

Hrvatsko akademično društvo «Zvonimira» se zahvaljuje za darovane mu knjige. — Uredništvu «Priročnega Rječnika» v Osieku, ki pošilja Matici prve tri

zvezke svojega dela in prosil, naj mu daruje po jeden iztis svojih dosedaj iziših publikacij, sklene odbor darovati knjige, ktere bi bile v ta namen primerne. Glede želenih sodelovalcev izmed Slovenstva mu nasvetuje v Hrvatskej bivajoče, literarno delavne slovenske profesorje. Ako ti vstrežejo njegovej prošnji in rabjo pri sodelovanju še kaceh sredstev, ktere ima Matica na razpolaganje, jim Matica rada vstreže. — Prošnja ravnateljstva bolgarske narodne knjižnice v Sredec za podaritev primernih društvenih knjig se usliši.

Knjigotržec M. Coppag v Gorici želi stopiti z Matico v knjižno zvezo, toda naznanijo se mu pogoji, pod katerimi se more to zgoditi na pollagi sklepa odboro-ve 66. seje.

(Dalje prih.)

Gospodarske in trgovinske stvari.

Izpiti na deželnej kmetijski šoli, slovenskem oddelku v Gorici.

Kakor je po listu št. 44. «Soče» iz kratkega poročila o izpitu na deželnej kmetijski šoli, slovenskem oddelku povzeli, želi vodstvo tega zavoda pohvaljeno biti radi vspehov, ktere huče uživati, ne le v podučevanju, temuč tudi v gospodarjenju, odkar je v provizoričnih rokah gosp. Žepiča. Kaže mi to vzlasti drugi odstavek poročila, v katerem najbrže vodstvo samo željo izraž-a, da pričakuje stvarnega popisa o skušnji in kmetiji. Ker sem bil pri tej preskušnji navzoč, dajó mi zadnje vrstice omenjenega poročila dovolj poviha, da podam čestitim bralcem Vašega cenjenega lista kratek, a stvaren popis o skušnji in kolikor možno tudi o kmetiji, da pomore do zmage resnici, katero vsakdo ljubi in katera je za goriške razmere ne le velike važnosti temuč nujno potrebna. Oseben nisem, ležeče mi je pač pa toliko na toli važnej in svetej stvari, da ne molčim, dokler se goriške razmere, zadevajoče slovenski oddetek kmetijske šole v Gorici, ne preobratijo na pravo splošno korist in ne na ono začasnega vodstva in njega zaveznikov. Slednja se mora umaknóti pravej stvari na ljubo, na blagost, da se lahko obranimo nenasitljivih nasprotnikov, katerim gotovo niso sedanje razmere tega goriškega zavoda deveta briga. Strani toraj uže enkrat z osebnostmi, z osebnimi — malo, da celo nič stvarnimi ozri in njihov privrženci, ki nam skušajo tem sedanjim potom še to porušiti in razdrti, kar je bilo delo časa, delo truda, delo velikih strokov. Nikaka sebičnost, nikaka osebna strast ne vodi toraj uže nekaj časa sem pravih rodoljubov, katerim je kaj ležeče na blaginji naroda, ako se javno oglašajo in poprašujejo; kedaj li se goriške razmere v tej zadevi predrugajo, preobratijo. Menenje začasnega voditelja gosp. Žepiča, da se godi vse to natočevanje in udrihanje po njem le iz kole osebnosti, da se mu želi na ta način odvzeti sedež voditelja na tem zavodu itd. bilo bi le v tem oziru pravo, da more kritik priti do osebnosti pri človeku, kateri si k ljubu temu, da v resnici ni zmožen zadoščevati zahtevam in reševati naloge, prisvojuje to zmožnost. V vsakem drugem oziru je pa to le gola domišljija! Najlepše pri vsem tem je pa še to, da začasni voditelj sam provocira take kritike. Koliko stvarnosti je kazal njegov spis so koristi in važnosti ob skovanju kmetijske šole v listu št. 41. «Soče», je nekoliko razpravil neki dopis z Goriške v Vašem listu št. 84. Res lepo grešto učnih predmetov nam je začasni voditelj v tem spisu našel, toda kako sistematično jih je razvrstil in kake posledice iz zraka izvil, kaže prepričevalno, pri čem smo. Prašanje dotičnega dopisnika, koliko teh učnih predmetov je v pravih strokovnjaških rokah, bilo je kaj opravičeno in umestno. — In dokazano še tudi zmerom ni, da je človek v knjižtvu strokovnjak, ako zna obrezati eno pravilno izgujeno trto! Na ta način bi bilo dovolj sposobnih za mesto voditelja na goriškem kmetijskem zavodu, slovenskem oddelku.

No, pa ta ni vsaj začasni g. voditelj molčel in pripoznal lastne slabosti! Ne, ampak sili naprej in dreza, kar kaže jasno zadnje poročilo o izpitu njegovih gojencev. Oj, uboga kratkovidnost! Pa eidimo uže na telo! Kakor omenjeno ponudila se mi je na dan 27. oktobra t. l. priložnost, udeležiti se javne preskušnje gojencev deželne kmetijske šole slovenskega oddelka. Zanimil sem se tem bolj za isto, da bi vsaj tudi način in vspehe podučevanja na tem zavodu poizvedel in se v tej zadevi natučnje informiral. In to se mi je kolikor toliko posrečilo. Na pohvalo učencev so isti res dobro odgovarjali, kar je istina, to velja. Izpraševal jih je začasni g. voditelj najprej o kmetijskem knjigovodstvu, potem iz zemljemerstva in nazadnje nekoliko iz sadjarstva, nekoliko iz rastlinstva ali polje-stva (l) kakor ta predmet začasni g. voditelj imenuje.

Iz knjigovodstva jih je vpraševal ustno — poleg tega se je pa vsak pri preskušnji navzočih linko prepričal o načinu podučevanja gojencev v tej vedi

po zvezkih (pismenih vajah), kateri so hranili v podobni različnih tabel ves poduk. Tudi jaz sem si pogledal en tak zvezek, a strmel sem. Žalibog, bila je istina! Bralo se je neovrgljivo, da začasni g. voditelj niti pravega pojma nema o knjigovodstvu in on ga podučuje! Jeli mogoče, da se kaj takega godi v sedanjem stoletju na takem zavodu? Uže se more biti! Pa dovolj žalostno! Ne gledé na zunanost zvezkov, na zunanost pismenih vaj, katera je pod vsako kritiko — na kar se pa dandanes v praksi eminentno gleda, osobito se pa mora na takem zavodu to odločno zahtevati — polnile so papir razmedeno približno tabele s precej originalnimi napisi: «listnica dinarjeva», «blagajnica», «natural», «fabrikata», «materijale», «inventar mrtvi», «izkaze» in «dvojno knjigovodstvo». Večino teh tabel — drugače jih do sedaj še ne morem imenovati, možno da je posnel, kakor se mi je zd-zdelo, po nekdanjem knjigovodstvu naše slapske šole, — sicer le gledé načina računov z narabi in materijali, kateri način smo pa uže opustili — na kateraj šoli je svoj čas služboval za pristava. Pa da mu je bila takrat za stvar kaj večja briga, bil bi naše knjigovodstvo lahko popolnoma posnel in prenesel na goriški zavod. Knjigovodstvo bi imelo na ta način pomen in vrednost. A čemu, če človek tudi brez tega lahko izhaja! Ako bi vedel začasni g. voditelj, kaj je knjigovodstvo, v čem naj služi gospodarju, ako bi znal toraj ne le naloge knjigovodstva, temuč tudi njegove rešitve, mislim vsaj, da ne bi se upal udeležencem preskušnje kaj takega predložiti v dokaz, kako stvarno podučuje svoje gojence v tej vedi; ampak bi kakor človek, ki ljubi resnico, tiste pismene vaje potisnil v kak kot in skrtil tako očem pri izpitu navzoče inteligence, kateri bi vendar moral prepustiti vsaj nekaj sposobnosti za presojanje. Da je pa kaj takega za «knjigovodstvo» predložil, smatrali ga moram nesposobnega v poučevanju te toli važne vede za kmetijstvo.

(Dalje prih.)

Tržno poročilo.

Kava — gre še precej o rok po visokih in trdnih cenah.

Sladkor — cene so postale trdnješe in se je nadejati boljše trgovine.

Sadje in olje — iskano po trdnih cenah.

Petrolje — gre od rok celó po viših cenah, namreč po f. 9.90 do 10. — Tendencja dobra.

Domači prideiki in žito — sicer malo iskano, pri vsem tem se drže imetniki viših cen. — **Seno** — denes stane uže fr. 1.30 do 1.70.

V obče je trgovina jako negotova in se spekulacija ne uda na dan, ker da bi bilo kaj veselja za spekulacijo, bi morale denes cene žita hitro rasti.

Borsno poročilo.

Državni papirji so te dni sopot znatno trpeli zaradi srbsko-bulgarske vojke; a borsna se je včeraj sopot nekoliko pomirila in je bila včeraj uže tendencja za papirje prav dobra. Sicer pa se zdaj ni nič zanašati in vtegnejo papirji sopot znatno pasti, ako bo te Avstrija res mobilizirala, k kor se je včeraj govorilo na borsi.

Dunajska Borsna

dne 17. novembra.

Enotni drž. dolg v bankovcih	81 gld 30 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	81 • 80 •
Zlata renta	108 • 45 •
5% avst. renta	99 • 25 •
Delnice narodne banke	858 • — •
Kreditne delnice	280 • 25 •
London 10 lir sterlin	125 • 85 •
Napoleon	10 • — •
C. kr. cekini	5 • 97 •
Kr. državnih mark	61 • 80 •

Javne dražbe.

V Gorici: 12. decembra in 14. januarja 1886 premoženje Antona Palka iz V. Zabalj cenjeno 600 for. 55 ny. 25. novembra premoženje Jurja Ušaja iz Šempasaja; 22. decembra in 22. januarja 1886 premoženje T. Paulčiča iz Gabrije cenjeno 363 fr. 90 ny.

V Sežani: 16. decembra in 15. januarja 1886 premoženje Antona Živca iz Skopega cenjeno fr. 363.

V Kanalu: 5. decembra, 9. januarja in 6. februarija 1886, premoženje Marije Zbogar iz Ankove cenjeno f. 667.

V Kopru: 18. dec., 18. jan. in 17. febr., 1886 premoženje Marije in Anc Zupin iz Lonke cenjeno fr. 663.

Poslano. *)

Kakor na jenen selilne ptice lete iz severja proti jugu, tako se privlečejo na jesenski čas cele trope italijanskih delavcev v Trst, ki se po zimni prežive tu, na pomladi pa se razkrope po vsej Avstriji ter našim delalcem kratijo delo. Pa naj bi to še bilo, naj bi delali po vsej Avstriji, ali neslišano je pa to, da moramo mi okoličani in pošteni Tržičani tu pohajati brez čela in glad trpeti. Italijanu so v vse magacine vrata do stežaja odprta in povsod imajo službe za nje. Nam, ki smo zvesto

*) Za takove članko je uredništvo toliko odgovorno, kolikor mu dotični zakon veva. Ured.

